

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi *

*Pelin PİŞTAV AKMEŞE ***
*Cansu BAŞKAN ÇELİKLİ ****

Öz

Bu çalışmada anadili Türkçe 6-8 yaş arası çocukların öyküleme yoluyla dil becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 100 çocuk dahil edilmiştir. Çalışmada çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerini değerlendirmek amacıyla Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi (TEDİL) ve dil becerisini öyküleme yoluyla değerlendirmek için The Edmorton Narrative Norms Instrument (ENNI) öyküleme aracı kullanılmıştır. Öyküleme analizi ile alınan verilerde Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) hesaplanmıştır. Çalışmada 72-83 ay ve 84-95 ay grubundaki çocukların ifade edici dil puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Cinsiyetine göre TEDİL test puanları karşılaştırıldığında kızların alıcı ve ifade edici dil ortalamalarının erkeklerle göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öyküleme, alıcı dil, ifade edici dil, ortalama sözcük uzunluğu, sözcük dağarcığı

Evaluation of Language Skills of Children Between the Ages of 6-8 Through Narrative Abstract

This study aimed to evaluate the language skills of children between the ages of 6-8, whose mother tongue is Turkish, through narration. One hundred children between the ages of 6-8 years., In the study, the Turkish Early Language Development Test (TEDIL) was used to evaluate children's receptive and expressive language skills, and The Edmorton Narrative Norms Instrument (ENNI) narrative tool was used to evaluate language skills through narrative. Mean Length of Utterance (MLU), Number of Different Words (NDW), and Total Number of Words (TNW) were calculated in the data obtained by narrative analysis. It was found that the difference between the expressive language scores of children in the 72-83 months and 84-95 months group was statistically significant, When TEDIL test scores were compared according to gender, it was found that the mean of the girls' receptive and expressive language was higher than that of the boys.

Keywords: Narrative, receptive language, expressive language, mean length of utterance, vocabulary

Giriş

Çocuklar, yaşamların ilk beş yılında edindikleri dil becerileri ile fikirlerini paylaşma, deneyimlerini aktarmada sırasında, öykülemeyi sıklıkla kullanmaktadırlar. Çocukların anlattıkları bu

* Bu çalışma Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı Odyoloji, Ses ve Konuşma Bozuklukları Programında Cansu Başkan Çelikli'nin, Doç Dr Pelin Piştav Akmeşe danışmanlığında "6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Doç. Dr., Ege Üniversite, Eğitim Fakülte, Özel Eğitim Bölümü, İzmir, pelinpiştav@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0001-8269-3899

*** Uzman Odyolog, Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Çocuk Yoğun Bakım Servisi, İzmir, cansu.baskan.92@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-5440-7477

öyküler, dil becerilerini belirlemede önemlidir (Boudreau, 2008). Çocuklarda erken dönemde öyküleme becerilerinin gelişiminde anne-çocuk etkileşimi, sosyal ve aile içi etkileşim ile okulöncesi eğitimde sunulan dil ortamı önemli faktörlerdir (Soares, Goulart ve Chiari, 2010).

Öyküleme becerisi, bir çocuğun dilbilgisi kullanımının ötesinde yaşantısı hakkında konuşabildiğini de gösterir. Çocuklarda erken dönemdeki öyküleme yeteneği, üst seviye dil becerisi ve bilişsel beceri gerektirir. Çocukların öyküleri, birbiri ile ilişkisiz sözcük ve cümlelerin akışı değil aksine karmaşık ve tutarlı dilbilimsel yapılarıdır. Öykülemede tutarlı bir dilbilimsel yapı oluşturmak için karakterler ve olaylar arasında bağlantıyı sağlayan ifadeler kullanılması gerekir (Paul ve Smith, 1993; Shiel, Cregon, McGough ve Archer, 2012; Uchikoshi, 2005). Karmaşık sözdizimsel yapıları ve daha uzun ifadeleri ortaya çıkaran öyküler; anlama becerisi, yazma becerisi ve sözel dil gelişimi ile yakından ilişkilidir. Bu durum, dil ve bilişsel gelişim arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Bilişsel gelişimin dünyayı anlamaya çalıştığımız en temel araç olduğu düşünüldüğünde, öyküleme becerisini kazanmanın çocukların yaşamında önemli bir beceri olan, anlamı ifade etme aracı olduğu vurgulanır (O'Neill, Pearce ve Pick, 2004; Stadler ve Ward, 2005; Wagner, Nettelbladt, Sahlen ve Nilholm, 2000).

Erken yaşlarda öyküleme becerisi; artan sözcük dağarcığı, bilgi ve ipucu kullanabilme becerisi, konuyu anlama, morfolojik ve sözdizimsel beceriler, yazma becerileri ve okuryazarlık becerileri ile ilişkilidir. Çocukların öyküleme becerileri, onları sözlü okuryazarlık sürecine doğru ilerletir ve aynı zamanda akademik başarısı için gerekli olan yazı dilini öğrenmeye hazırlar. Böylece öykülerin sözlü ve yazılı dil arasında köprü görevi oluşturarak erken okuryazarlığı destekler (Dickinson ve Smith, 1994; Hayward, Schneider ve Gillam, 2009; Griffin, Hemphill, Camp ve Wolf, 2004).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde: Stadler ve Ward (2005) öykülerin günlük dilden daha karmaşık bir dil kullanmayı gerektirdiğini, öyküde uygun kelimeler, zamir ve bağlaçlar kullanabilmenin okuma öncesi dil kullanım seviyesini attırdığını, öykülerin konuşma dilinden yazı diline geçişi kolaylaştırdığını belirterek erken dönem öykülemenin önemine dikkat çekmiştir. Dickinson ve Tabors (2002) da okul öncesi dönemde öykü becerilerinin ileriki dönemlerde okuduğunu anlama ve alıcı dil düzeyini olumlu etkilediğini öne sürmüşlerdir. O'Neill ve diğerleri (2004) erken dönem öykü üretebilme yeteneğinin matematik becerilerini desteklediğini; Jack, MacDonald, Rease ve Hayne, (2009) hatırlama ve planlama becerilerini de desteklediğini vurgulamışlardır. Diğer yandan öyküleme becerisi, çocukların gerçek ve kurgusal olayların sosyal mesajlarını sadece başkalarına iletmekle kalmayıp deneyimlerinden anlam çıkararak sözlü hale getirmelerini de sağlar. Öyküleme aynı zamanda erken öğrenmenin önemli bir sonucudur ve sosyal, duygusal, bilişsel gelişim alanlarını olumlu yönde etkilemektedir (Shiel ve diğerleri, 2012).

Öyküleme gelişimi üzerine yapılan çalışmalarda: Soares, Goulart ve Chiari (2010) 2 yaşındaki çocukların öyküleme yapamadıklarını, Slobin (2004) 3 yaş dönemi çocukların cümle kurabilmelerine rağmen öykü oluşturmada başarılı olmadığını, 4 yaşındaki çocukların verilen yönergelere uygun hem anlaşılır hem de konuyla ilgili öyküleme yaptığını, 4 yaşındaki çocukların öykü anlatımlarının 3 ve 5 yaş dönemi çocuklar arasında gelişimsel bir geçiş özelliği taşıdığını vurgulamışlardır. Munoz, Gillam, Pena ve Gulley-Faehnle (2003) ise 3-4 yaşındaki çocukların iki ya da üç olayı birleştirerek öyküleme yaptıklarını, 4 yaşındaki çocukların birbirleriyle bağdaşan cümleler olmamakla birlikte anlamlı öyküler oluşturabildiklerini, 5 yaşla birlikte artık tutarlı bir yapıyı yansıtan, birbirleriyle ilişkili cümlelerden oluşan öyküler üretebildiklerini belirtmişlerdir. Türkçe konuşan çocuklarla Özcan (2005) tarafından yapılan çalışmada 3-4 yaş arası çocukların olay örgüsünün dışına çıkarak öyküye ait olmayan içerik kullandıkları ve öykü üretmedikleri, tutarlı öykünün 5 yaşında gözlenmeye başladığı vurgulanmıştır. Shapiro ve Hudson (1991)'de okul öncesi dönemdeki çocukların öyküleme becerilerinin ilkökul dönemi çocuklara göre daha zayıf olduğu vurgulanmıştır. 6 yaşından küçük çocukların öykü üretimi için gerekli bilgi ve beceriyi edinmiş gibi görüldüğünü fakat destek olmadan olay ve karakterler arasında bağlantı kuramadıklarını, çocukların 6 yaşına geldiklerinde öykü gelişimi için bölümsel yapıları kavrayabildiğini ve tutarlı öyküleme yapabildiğini belirtmiştir. Benzer şekilde Kemper, Vandeputte, Rice, Cheung ve Gubarchuk (1995)' da çocukların 5-6 yaş dönemine geldiklerinde öyküyü oluştururken konunun probleminin ve konuya ilişkin çözümlerinin aşamalı gelişim gösterdiğini, ayrıca bu yaşla birlikte çocukların daha detaylı öyküler anlattığını, Soares ve diğerleri (2010) ise 7 yaşa kadar çocukların hikayelerinde nedensellik gözlenmediğini vurgulamışlardır.

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi

Yapılan çalışmalarda çocukların 5 yaşından itibaren öykü oluşturabildikleri ancak öykü bölümlendirmenin 7 yaşından itibaren olduğu, zaman belirteçleri kullanımının ise yaşla geliştiği belirtilmektedir (Kemper ve diğerleri, 1995; Özcan, 2005). Bu konuda Israel, Johnson ve Brooks (2000) 6 yaşla beraber çocukların öykülerindeki cümlelerin karmaşık bir yapıya bürünerek edilgen kullanım görülmeye başladığını belirtmişlerdir.

Boudreau (2007), 7 yaşındaki çocuğun öyküsünde genelde giriş, bir sorun, sorunu çözmek için bir kurgu ve geçmiş yaşantılarından alıntılanan kendine göre genişletmeler bulunduğunu belirtmektedir. Paul (2002) de 7 yaşından itibaren çocukların yetişkinler ile aralarında öyküleme becerisi farkının azaldığı belirtmiştir. Benzer şekilde ülkemizde Küntay (2002) tarafından yapılan çalışmada çocukların 7 yaşından itibaren öyküleme becerilerinde yetişkinlerle arasındaki farkın azalmaya başladığı belirtilmiştir. Schneider, Dubé ve Hayward (2005) 6 yaş grubunda çocukların gramer kurallarına dikkat ettiklerini ancak çocuklarda en fazla gramer kullanımının 8 yaşta görüldüğünü belirtmektedirler.

Çocukların öykü anlatım yeteneklerine bakıldığında yaşla beraber öyküleme becerilerinin geliştiği ve öykülerin karmaşık yapıya büründüğü görülmektedir. Öyküler günlük kullanılan dilden daha karmaşık dil kullanımı gerektirdiğinden sözel dil kullanımını zenginleştirmektedir. Öykülerde zamir, sıfat, bağlaçlar kullanılmakta ve öyküleme ile kavramsal gelişim, zamansal kavramlar ve neden-sonuç ilişkilerinin kullanımı dilin gelişiminde önemli rol oynamaktadır (Birgül ve Akyol, 2018; Boudreau, 2007; Roth ve Spekman, 1986).

Öykü anlatımı, aynı zamanda bellek kullanımını da olumlu yönde etkiler. Olayları ayrıntılarıyla hatırlama, tekrar yapma; özetlemeyi geliştirir. Olayların önemli noktalarına odaklanmayı, ardı sıra gelişen durumlarla bağlantı kurmayı sağlar. Öykü anlatımının yapılabilmesi için yürütücü işlevler ve algı, hafıza, öğrenme kullanılır ve bu alanlar öykü anlatımıyla desteklenir (John, Lui ve Tannock, 2001). Öyküleme ile sözcük dağarcığı arttıkça çocukların eğitim süreci olumlu yönde etkilenir. Sözcük dağarcığı arttıkça düşünme, anlama ve sorgulama, sıralama da artar. Öyküleme becerileri çocukların akademik başarılarında belirleyici rol oynar çünkü öykü anlatımı bilişsel bir süreçtir (Boudreau, 2007; Işıtan ve Turan, 2014; O'Neill ve diğerleri, 2004; Piştav Akmeşe, 2015; Renz ve diğerleri, 2003; Salaway, 2008).

Çocukların öyküleme becerileri, bilişsel, duygusal ve dil gelişimi hakkında değerlendirmeyi yapan uzmana önemli bilgi sağlamaktadır. Öyküleme yoluyla anlatılan öyküler, analiz edilerek okul öncesi ve okul çağı dönemindeki çocukların dil becerileri hakkında ayrıntılı bilgi elde edilebilmektedir (Piştav Akmeşe, 2015; Schneider ve diğerleri, 2005). Çocukların erken dönem dil ve öyküleme becerileri ileri dönem okuma, yazma ve matematik becerilerinin yordayıcısıdır. Bu nedenle öykü anlatımı dil becerilerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi için önemli bir araçtır (Piştav Akmeşe, 2015; Roth ve Spekman, 1986).

Okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocukların iletişim becerisinin gelişiminde önemli olan öyküleme becerisi, okul öncesi eğitim programının temelini oluşturmakta ve okul çağı çocukların akademik becerilerini belirlemede önemli rol oynamaktadır (O'Neill ve diğerleri, 2004; Renz ve diğerleri, 2003). Ayrıca öyküleme becerisi çocuklarda konuşma becerisi ve dinleme becerisini geliştirerek okuma ve yazmaya destek olmaktadır. Öykülemede kullanılan karmaşık dil yapısı ile dil, bilişsel gelişim ve akademik başarı birbirini desteklemektedir (Aksu-Koç, 1988; Işıtan ve Turan, 2014; Piştav Akmeşe, 2015; Schneider, Hayward ve Dube, 2006). Normal gelişim gösteren çocukların öyküleme yolu ile dil becerilerinin değerlendirilmesi çocukların birbiriyle ve farklı yaş gruplarıyla ya da risk grubundaki çocukları belirleme açısından önem arz etmektedir (Piştav Akmeşe, 2015; Schneider ve diğerleri, 2005). Ülkemizde konuşma becerisi ve dinleme becerisini geliştirerek okuma ve yazmaya katkı sağlayan ve aynı zamanda dil gelişimini değerlendirmede ayrıntılı bilgi veren 6-8 yaşları arasındaki çocuklarda dil becerisi öyküleme yoluyla detaylı incelenmiş bir çalışma bulunmamaktadır. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada anadili Türkçe 6-8 yaş (72-84 ay, 85-96 ay) arası çocukların dil becerilerinin öyküleme yoluyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

a-6;0-8;0 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları çocukların yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?

b-6;0-8;0 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

c-6;0-8;0 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları, anne eğitim seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?

d-6;0-8;0 yaş arası çocukların yaş, anne eğitim, alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel bir araştırmadır. Araştırmada dil gelişimlerini gösteren alıcı ve ifade edici dil, Ortalama Sözce Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) hesaplanmıştır.

Araştırma grubu

Çalışmaya, anadili Türkçe olan 6;0-8;0 (72-83 ay ve 84-95 ay) yaş arası çocuklar dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil olma kriterlerini taşıyan ve araştırmaya katılmaya gönüllü çocukların katılımı ile ilgili ebeveyn onamları alınanlar araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmada yer alma kriterleri: 6;0-8;0 (72-83 ay ve 84-95 ay) yaş arasında olmak, anadili Türkçe olmak ve nörolojik ve psikolojik sağlık sorunları bulunmamak olarak alınmıştır. Çalışmaya 6;0-6;11 (72-83 ay) yaş aralığı 25 erkek ve 25 kız olmak üzere 50 çocuk, 7;0-7;11 (84-95 ay) yaş aralığında 25 erkek ve 25 kız olmak üzere 50 çocuk toplamda 100 çocuk dahil edilmiştir. Tablo 1'de çocukların ve ailelerinin demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1.

Çocuk ve Ailesinin Demografik Bilgileri (N:100)

Değişken	72-83 ay		84-95ay		
	Ortalama ±SS		Ortalama ±SS		
Çocuk yaş ortalaması (ay)	79.00±3.15		86.78±2.35		
Anne yaş ortalaması(yıl)	36.62±3.76		36.44±3.75		
Anne eğitim durumu	N	%	N	%	
	İlköğretim	9	18	7	14
	Lise	15	30	17	34
	Üniversite	26	52	26	52

Tablo 1'de araştırma grubunda yer alan çocukların yaşa göre dağılımı incelendiğinde, 72-83 ay arası toplamda 50 çocuğun yaş ortalaması (ay) 79.00±3.15 (min: 72ay, maks: 83ay), anne yaş ortalamaları 36.62±3.76 (min: 30, maks: 45)'dir. 84-95 ay arası 50 çocuğun yaş ortalaması (ay) 86.78±2.35 (min: 84, maks: 93). Anne yaş ortalamaları 36.44±3.75 (min: 30, maks: 47)'dir. 72-83 ay arası çocukların anne eğitim düzeyleri incelendiğinde 9'u (%18) ilkokul, 15'i (%30) lise, 26'sı (%52) üniversite ve üstü; 84-95 ay arası çocukların anne eğitim düzeyleri 7'si (%14) ilkokul, 17'si (%17) lise, 26'sı (%52) üniversite ve üzeri bir eğitim düzeyine sahiptir. Ayrıca annelerinin 26'sı (%52) ev hanımı, 2'si (%4) işçi, 22'si (%44) memur; 84-95 ay arası çocukların annelerinin 19'u(%38) ev hanımı, 3'ü (%6) işçi ve 28'i (%56) memurdur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada çocukların ve ailelerinin özelliklerini belirlemek için demografik bilgi formu, ebeveyn ve çocuk onam formu, çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerini belirlemek için Türkçe Erken Dil Testi (TEDİL) ve öyküleme becerileri değerlendirmek için Edmonton Narrative Norms Instrument (ENNI) öyküleme aracı kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu: Demografik bilgi formu ile çocuklar ve ailelerin demografik bilgilerini içermektedir.

Ebeveyn Onam Formu: Araştırmaya katılacak çocuklar için ailelerine yapılan testler ile ilgili kısaca bilgi verilen formdur. Araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Katılım onayı veren ailelerden okuyup imzalanması istenmiştir.

Çocuk Onam Formu: Araştırmaya katılan çocuklara yapılan testler ile ilgili kısaca bilgi veren bir formdur. Araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Katılım onayı alınan çocuklara araştırmacılar tarafından okunmuş ve imzalatılmıştır.

Türkçe Erken Dil Gelişim Testi (TEDİL): Çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerini değerlendirmek için Hresko, Redid ve Hammill (1999) tarafından geliştirilen "Test of Early Language Development-Third Edition (TELD-3)" ve Türkçe uyarlamasının Topbaş ve Güven tarafından 2011 yılında TEDİL- Türkçe Erken Dil Gelişim Testi olarak yapılmıştır. TEDİL testi 2;0 ve 7;11 yaş grubu arası çocuklara uygulanır. Testte 76 madde bulunur. Testte çocuğun verdiği her doğru cevap için 1 puan, yanlış verdiği cevap için 0 puan verilmektedir. Test sonucunda ortaya çıkan toplam puan ile ham puan elde edilir. Ham puan sonrasında standart puana dönüştürülür (Topbaş ve Güven 2013).

The Edmonton Narrative Norms Instrument (ENNI) Öyküleme Aracı: Schneider ve diğerleri (2005) tarafından geliştirilmiş "ENNI-The Edmonton Narrative Norms Instrument" öyküleme aracı 4-9 yaş arasındaki çocukların öyküleme ile dil becerilerini değerlendirir. Farklı uzunlukta üç öyküden oluşmaktadır. İlk önce örnek bir öykü resimleri kullanılarak çocukla birlikte anlatılır. Daha sonra sırası ile öykülere geçilerek çocuktan resimlere bakarak öykü anlatması istenir. Öyküler, bir olay ve iki karakterden başlamakta üç ve son öyküde dört olmak üzere basitten karmaşığa doğru ilerlemektedir.

Verilerin Toplanması

Çalışma, anadili Türkçe olan, 6;0-8;0 (72-83 ay ve 84-95 ay) yaş arasındaki normal işitmeye sahip 100 gönüllü çocuk ile yapılmıştır. Çalışmaya katılan çocukların ailelerine gerekli bilgi verilerek "Ebeveyn Onam Formu" imzalatılmıştır. Çalışmaya katılan çocuklara gerekli bilgi verilerek "Çocuk Onam Formu" imzalatılmıştır. Dil değerlendirmesi aşaması iki oturumda uygulanmıştır. Oturumlar ya iki farklı ya da iki oturum arasında 10-15 dakika ara vererek gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda çocuklara TEDİL testi uygulanarak alıcı ve ifade edici dil becerileri değerlendirilmiştir. Test süresi 15-20 dakika sürmüştür. İkinci oturumda ENNI öyküleme aracı uygulanmıştır. Test süresi 20-25 dakika sürmüştür. Oturumlar aynı günde ara verilerek gerçekleştirilmiştir. İki oturum arasında balon şişirme ve resim çizme etkinliği yapılmıştır.

ENNI öyküleme aracını uygulama sırasında çocukların anlattıkları öykülerin ses kaydı alınmıştır. Alınan ses kayıtları daha sonra ikinci yazar tarafından birebir yazılarak çevri yazıya dönüştürülmüştür. Çevri yazıya dönüştürülen öyküler Türkçe SALT (Systematic Analysis of Language Transcripts) (Research V9) (Acarlar, Miller ve Johnston, 2006) programı ile analiz edilerek gelişimsel ölçümler olan Ortalama Sözce Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS), Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) ortalamaları hesaplanmıştır. OSU morfem ifade oranı, FSÖZS ile farklı sözcük sayısı ve TSÖZS ile öyküleme de kullanılan anlaşılır sözcüklerin tamamıdır. Araştırmada çevriyazıya dönüştürülen tüm dil örneklerinin %30'u ilk yazar tarafından çevriyazı, sözcüklere ayırma, morfemlere ayırma ve kodlama açısından analiz edilmiştir. Sözce ve morfemlere ayırma ile ilgili kodlamalar için gözlemciler arası güvenilirlik hesaplanmıştır. Gözlemciler arası güvenilirlik (toplam görüş birliği sayısının, toplam görüş birliği ve görüş ayrılığı sayısına bölünerek yüz ile çarpılması ile [Görüş birliği/ (Görüş birliği+Görüş ayrılığı) X100] hesaplanmıştır (Kırcaali-İftar ve Tekin, 1997). Gözlemciler arası güvenilirlik hesaplamaları sonucunda: sözcüklere ayırma güvenilirliği ortalaması % 97, biçimbirimlere ayırma güvenilirliği ortalaması % 90 ve kodlama güvenilirliği ortalaması % 88 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Öykülerden elde edilen ses kayıtlarının SALT programı ile analiz edilmesi sonucu elde edilen OSU, FSÖZS, TSÖZS ve TEDİL testi sonuçları ve TEDİL sonuçları SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. OSU, FSÖZS, TSÖZS ve TEDİL sonuçlarının yaş ve cinsiyete göre farklarını belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Anne eğitim düzeyine gruplar arasındaki farklılıklar tek yönlü varyans analizi One Way ANOVA ile analiz edilmiştir. Çocuğun yaşı, anne eğitim düzeyi alıcı dil, ifade edici dil puanları ile öyküleme aracından elde edilen sonuçlar arasındaki ilişki Pearson Korelasyon testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Araştırma, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu etik kurulundan izin alındıktan sonra başlanmıştır. Araştırmada TEDİL testi için her iki araştırmacı eğitime katılarak sertifika almışlardır. ENNI testi için gerekli izinler alınmıştır. Uygulama aşamasında çalışmaya katılmaya gönüllü çocuk ve aileleri bilgilendirildikten sonra ebeveyn ve çocuk onam formu imzalatılarak dil değerlendirme aşamasına geçilmiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Ege Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
Karar tarihi= 16.11.2018
Belge sayı numarası= 85553214-050.06.04

Bulgular

6;0-8;0 (72-83 ay ve 84-95 ay) yaş çocukların dil becerilerini öyküleme yoluyla değerlendirmeyi amaçladığımız çalışmanın bulgularında: çocukların yaş ve cinsiyet, anne eğitim düzeyi, göre alıcı ve ifade edici puanları ile öyküleme gelişimleri ile ilgili değişkenler olan Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. İzleyen bölümde araştırma sorularına göre araştırmanın bulgularına yer verilmektedir.

a-6;0-8;0 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları çocukların yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırma grubunun yaşlarına göre TEDİL puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bilgiler Tablo 2’de çocukların yaşları ile öyküleme puanlarının karşılaştırılmasına ait bilgiler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2.

Araştırma Grubundaki Çocukların Yaşlarına Göre TEDİL Puanlarının t Testi Sonuçları

TEDİL Puanları	Yaş	N	Ortalama	SS	t	P
Alıcı dil	72-83 ay	50	103.40	7.98	.734	.465
	84-95 ay	50	102.38	5.74		
İfade edici dil	72-83 ay	50	106.48	5.88	3.011	.003*
	84-95 ay	50	103.02	5.62		

*p<.05

Tablo 2’de araştırmaya katılan çocukların yaşlarına göre TEDİL puanlarının aritmetik ortalaması ve standart sapma sonuçları incelendiğinde: 72-83 ay arası alıcı dil standart puanı

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi

103.40±7.98, 84-95 ay arası alıcı dil standart puanı 102.38±5.74 olduğu, 72-83 ay arası çocukların ifade edici dil standart puanı 106.48±5.88, 84-95 ay arası çocukların ifade edici dil standart puanı 103.02±5.62 olduğu görülmektedir. Çocukların alıcı dil standart puanlarının yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermediği, ifade edici dil puanları arasındaki farkın 72-83 ay lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<.05$).

Tablo 3.

Araştırmadaki Çocukların Yaşlarına Göre Öykülerin OSU, FSÖZS, TSÖZS Puanlarının t Testi Sonuçları

Öyküler	Yaş	N	Ortalama	SS	T	p
A1sözcükOSU	72-83 ay	50	6.20	1.23	-.428	.669
	84-95ay	50	6.31	1.37		
A1biçimOSU	72-83 ay	50	10.05	2.16	-1.057	.293
	84-95 ay	50	10.51	2.15		
A1FSÖZS	72-83 ay	50	26.16	6.34	.409	.683
	84-95 ay	50	25.70	4.79		.
A1TSÖZS	72-83 ay	50	46.44	12.77	.833	.407
	84-95 ay	50	44.54	9.84		
A2sözcükOSU	72-83 ay	50	6.30	1.03	1.007	.316
	84-95 ay	50	6.07	1.28		
A2biçimOSU	72-83 ay	50	10.80	1.63	1.251	.214
	84-95 ay	50	10.36	2.05		
A2FSÖZS	72-83 ay	50	39.92	8.13	1.093	.277
	84-95 ay	50	38.26	7.02		
A2TSÖZS	72-83 ay	50	68.88	14.83	.568	.572
	84-95 ay	50	67.14	15.81		
A3sözcükOSU	72-83 ay	50	6.48	1.34	.570	.570
	84-95 ay	50	6.33	1.36		
A3biçimOSU	72-83 ay	50	11.07	2.23	.390	.698
	84-95 ay	50	10.89	2.43		
A3FSÖZS	72-83 ay	50	46.34	9.67	-1.011	.314
	84-95 ay	50	48.36	10.30		
A3TSÖZS	72-83 ay	50	99.90	21.72	-.738	.462
	84-95 ay	50	103.26	23.77		

* $p<.05$

Tablo 3'te araştırmaya katılan çocuklara uygulanan öykülerinden elde edilen OSU,FSÖZS ve TSÖZS puanları skorları t-testi karşılaştırıldığında 72-83 ay ve 84-95 ay grupları arasında anlamlı fark saptanmamıştır.

b-6;0-8;0 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırma grubunun yaş gruplarına ve cinsiyete göre TEDİL puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bilgiler Tablo 4'te yaş gruplarına ve cinsiyete göre öyküleme puanlarının karşılaştırılmasına ait bilgiler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 4.

Araştırma Grubundaki Çocukların Cinsiyetlerine Göre TEDİL Puanlarının t Testi Sonuçları

Yaş	TEDİL	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	T	p
72-83 ay	Alıcı dil	Kız	25	105.28	5.78	1.698	.096
		Erkek	25	101.52	9.44		
	İfade edici dil	Kız	25	108.64	4,69	2.776	.008*
		Erkek	25	104.32	6.21		
84-95 ay	Alıcı dil	Kız	25	104.04	5.70	2.115	.040*
		Erkek	25	100.72	5.39		
	İfade edici dil	Kız	25	104.32	5.71	1.664	.103
		Erkek	25	101.72	5.34		

*p<.05

Tablo 4'te çocukların yaş ve cinsiyetine göre TEDİL test puanları değerlendirildiğinde her iki yaş grubunda kızların alıcı ve ifade edici dil ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu, aradaki farkın 72-83 ay çocuklarda ifade edici dilde, 84-95 ay arası çocuklarda alıcı dilde anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur (p<.05).

Tablo 5.

Araştırma Çocukların Uygulanan Öykülerin OSU, FSÖZS Ve TSÖZS Puanlarının Yaş ve Cinsiyetine Göre t Testi Sonuçları

Yaş	Öyküler	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t	p
	A1sözcükOSU	Kız	25	6.28	1.27	.475	.637
		Erkek	25	6.12	1.20		
	A1biçimOSU	Kız	25	9.77	2.36	-.915	.365
		Erkek	25	10.33	1.95		
	A1FSÖZS	Kız	25	26.16	5.31	.000	1.000
		Erkek	25	26.16	7.34		
	A1TSÖZS	Kız	25	46.84	11.75	.219	.827
		Erkek	25	46.04	13.95		

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi

72-83 ay	A2sözcükOSU	Kız	25	6.49	1.12	1.306	.198
		Erkek	25	6.11	.93		
	A2biçimOSU	Kız	25	11.05	1.64	.963	.340
		Erkek	25	10.60	1.63		
	A2FSÖZS	Kız	25	42.04	7.44	1.891	.077
		Erkek	25	37.80	8.39		
	A2TSÖZS	Kız	25	71.48	14.96	1.247	.219
		Erkek	25	66.28	14.54		
	A3sözcükOSU	Kız	25	6.40	1.30	-.433	.667
		Erkek	25	6.56	1.41		
	A3biçimOSU	Kız	25	10.80	2.02	-.854	.397
		Erkek	25	11.34	2.43		
A3FSÖZS	Kız	25	46.12	8.56	-.159	.874	
	Erkek	25	46.56	10.83			
A3TSÖZS	Kız	25	100.72	19.83	.264	.793	
	Erkek	25	99.08	23.85			
A1sözcükOSU	Kız	25	6.34	1.63	.137	.892	
	Erkek	25	6.28	1.10			
A1biçimOSU	Kız	25	10.55	2.43	.141	.888	
	Erkek	25	10.46	1.88			
A1FSÖZS	Kız	25	24.92	4.52	-1.155	.254	
	Erkek	25	26.48	5.02			
A1TSÖZS	Kız	25	43.48	9.97	-.758	.452	
	Erkek	25	45.60	9.81			
A2sözcükOSU	Kız	25	6.09	1.38	.111	.912	
	Erkek	25	6.05	1.21			
A2biçimOSU	Kız	25	10.40	2.18	.115	.909	
	Erkek	25	10.33	1.96			
84-95 ay	A2FSÖZS	Kız	25	36.76	5.44	-1.531	.132
		Erkek	25	39.76	8.15		
	A2TSÖZS	Kız	25	64.32	15.21	-1.269	.210

	Erkek	25	69.96	16.20		
A3sözcükOSU	Kız	25	6.34	1.53	.080	.936
	Erkek	25	6.31	1.20		
A3biçimOSU	Kız	25	10.94	2.66	.154	.878
	Erkek	25	10.83	2.23		
A3FSÖZS	Kız	25	47.40	8.48	-.655	.515
	Erkek	25	49.32	11.95		
A3TSÖZS	Kız	25	101.44	20.40	-.537	.593
	Erkek	25	105.08	27.03		

*p<.05

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan çocukların öykülerinin OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanlarının t- testi sonuçlarına göre her iki yaş grubunda da cinsiyete göre anlamlı farklılık saptanmamıştır.

c-6;0-8;0 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları anne eğitim seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırma grubundaki çocukların anne eğitim seviyesine göre OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanlarının karşılaştırılmasına ait bilgiler Tablo 6'da; çocukların anne eğitim durumuna göre öyküleme puanlarının karşılaştırılmasına ait bilgiler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 6.

Araştırma Grubundaki Çocukların Anne Eğitim Düzeyine Göre TEDİL Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Yaş	TEDİL		Kareler toplamı	Sd	Ortalama	F	P
72-83 ay	Alıcı dil	Gruplar arası	448.451	2	224.226	3.948	.026*
		Gruplar içi	2669.549	47	56.799		
		Total	3118.000	49			
	İfade edici dil	Gruplar arası	238.801	2	119.400	3.876	.028*
		Gruplar içi	1447.679	47	30.802		
		Total	1686.480	49			
84-95 ay	Alıcı dil	Gruplar arası	102.414	2	51.207	1.590	.215
		Gruplar içi	1513.366	47	32.199		
		Total	1615.780	49			
	İfade edici dil	Gruplar arası	10.899	2	5.449	.167	.847
		Gruplar içi	1538.081	47	32.725		
		Total	1548.980	49			

*p<.05

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan çocukların anne eğitim düzeylerine göre TEDİL skorları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları (ilkokul, lise ve üniversite), 72-83 ay yaş arası

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi

olan çocukların anne eğitim düzeyine göre alıcı ve ifade edici dil sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<.05$). Yapılan post hoc Scheffe testine göre gruplar arası farklılığın 72-83 ayda alıcı ve ifade edici dil farklılığının ilkökul ile üniversite ve üstü grup arasında olduğu bulunmuştur.

Tablo 7.

Araştırmadaki Çocukların Anne Eğitim Düzeyine Göre Öykülerin OSU, FSÖZS ve TSÖZS Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Yaş	Öyküler		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	Standart hata	p
72-83 ay	A1sözcükOSU	Gruplar arası	1.680	2	.840	.545	.583
		Gruplar içi	72.381	47	1.540		
		Total	74.060	49			
	A1biçimOSU	Gruplar arası	9.606	2	4.803	1.034	.363
		Gruplar içi	218.217	47	4.643		
		Total	227.822	49			
	A1FSÖZS	Gruplar arası	14.346	2	7.173	.173	.842
		Gruplar içi	1954.374	47	41.582		
		Total	1968.720	49			
	A1TSÖZS	Gruplar arası	50.726	2	25.363	.150	.861
		Gruplar içi	7937.594	47	168.885		
		Total	7988.320	49			
	A2sözcükOSU	Gruplar arası	1.105	2	.553	.507	.605
		Gruplar içi	51.190	47	1.089		
		Total	52.296	49			
	A2biçimOSU	Gruplar arası	2.823	2	1.411	.519	.599
		Gruplar içi	127.877	47	2.721		
		Total	130.699	49			
	A2FSÖZS	Gruplar arası	127.731	2	63.866	.965	.389
		Gruplar içi	3111.949	47	66.212		
		Total	3239.680	49			
	A2TSÖZS	Gruplar arası	326.408	2	163.204	.734	.485
		Gruplar içi	10450.872	47	222.359		
		Total	10777.280	49			
A3sözcükOSU	Gruplar içi	1.954	2	.977	.535	.589	
	Gruplar arası	85.871	47	1.827			
	Total	87.825	49				
A3biçimOSU	Gruplar içi	4.482	2	2.241	.441	.646	
	Gruplar arası	239.002	47	5.085			
	Total	243.484	49				
A3FSÖZS	Gruplar içi	426.026	2	213.013	2.412	.101	
	Gruplar arası	4151.194	47	88.323			
	Total	4577.220	49				
A3TSÖZS	Gruplar içi	855.532	2	427.766	.903	.412	

	Gruplar arası	22268.968	47	473.808			
	Total	23124.500	49				
84-95 ay	A1sözcükOSU	Gruplar arası	2.146	2	1.073	.559	.576
		Gruplar içi	90.206	47	1.919		
		Total	92.352	49			
	A1biçimOSU	Gruplar içi	7.825	2	3.912	.843	.437
		Gruplar arası	218.061	47	4.640		
		Total	225.886	49			
	A1FSÖZS	Gruplar arası	20.048	2	10.024	.427	.655
		Gruplar içi	1104.452	47	23.499		
		Total	1124.500	49			
	A1TSÖZS	Gruplar içi	101.880	2	50.940	.515	.601
		Gruplar arası	4646.540	47	98.863		
		Total	4748.420	49			
	A2sözcükOSU	Gruplar arası	1.303	2	.652	.386	.682
		Gruplar içi	79.388	47	1.689		
		Total	80.691	49			
	A2biçimOSU	Gruplar arası	3.259	2	1.630	.377	.688
		Gruplar içi	203.008	47	4.319		
		Total	206.267	49			
	A2FSÖZS	Gruplar arası	68.465	2	34.232	.685	.509
		Gruplar içi	2347.155	47	49.939		
		Total	2415.620	49			
	A2TSÖZS	Gruplar arası	240.879	2	120.439	.472	.627
		Gruplar içi	12001.141	47	255.343		
		Total	12242.020	49			
A3sözcükOSU	Gruplar arası	1.148	2	.574	.302	.741	
	Gruplar içi	89.274	47	1.899			
	Total	90.423	49				
A3biçimOSU	Gruplar arası	3.788	2	1.894	.312	.734	
	Gruplar içi	285.599	47	6.077			
	Total	289.387	49				
A3FSÖZS	Gruplar arası	108.496	2	54.248	.501	.609	
	Gruplar içi	5089.024	47	108.277			
	Total	5197.520	49				
A3TSÖZS	Gruplar arası	516.017	2	258.009	.446	.643	
	Gruplar içi	27169.603	47	578.077			
	Total	27685.620	49				

*p<.05

Tablo 7 incelendiğinde, anne eğitim düzeyine (ilkokul, lise, üniversite ve üstü) göre öykülerinin OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanları tek yönlü varyans analizine sonuçlarına göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (p>.05).

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi

d-6;0-8;0 yaş arası çocukların yaş, anne eğitim düzeyi, alıcı ve ifade edici puanları ile Ortalama Sözcük Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) sonuçları arasında ilişki var mıdır?

Araştırma grubundaki çocukların yaş, anne eğitim düzeyi, alıcı ve ifade edici puanları ile OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanları arasındaki Pearson korelasyon analiz sonuçları Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8.

Araştırmadaki Çocukların Yaş, Anne Eğitim Düzeyi İle Alıcı Dil İfade Edici Dil, Öykülerin OSU, FSÖZS ve TSÖZS Puanları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Yaş	Anne Eğitim Düzeyi	Alıcı Dil	İfade Edici Dil
Anne eğitim düzeyi	.034	1		
Alıcı dil	-.055	.289*	1	
İfade edici dil	-.302*	.154	.374*	1
A1sözcükOSU	.082	.063	-.054	.116
A1biçimOSU	.198*	.060	.026	.125
A1FSÖZS	.040	-.011	.101	.016
A1TSÖZS	.003	.014	.047	-.051
A2sözcükOSU	.026	-.001	.010	.206*
A2biçimSU	.031	-.017	.029	.200*
A2FSÖZS	-.074	.110	.161	.178
A2TSÖZS	-.035	.045	.021	.096
A3sözcükOSU	-.024	.016	.031	.209*
A3biçimOSU	-.013	.022	.052	.245*
A3FSÖZS	.081	.037	.289*	.147
A3TSÖZS	.071	.001	.164	.125

*p<.05

Tablo 8'de çalışmaya katılan çocukların yaş, anne eğitim düzeyi ile alıcı dil, ifade edici dil, A1, A2 ve A3 öykülerinden elde edilen OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanları arasındaki ilişki incelendiğinde: çocuğun yaşı ile alıcı dil puanı arasında negatif ilişki ($r = -.302$, $p < .05$), A1biçimOSU arasında pozitif ilişki ($r = .198$, $p < .05$); anne eğitim düzeyi ile alıcı dil puanı arasında pozitif ilişki ($r = .289$, $p < .05$); alıcı dil puanı ile ifade edici dil puanı arasında pozitif ilişki ($r = .374$, $p < .05$), alıcı dil puanı ile A3FSÖZS arasında pozitif ilişki ($r = .289$, $p < .05$) saptanmıştır. İfade edici dil puanı ile A2sözcükOSU ($r = .206$, $p < .05$), A2biçimOSU ($r = .200$, $p < .05$), A3sözcükOSU ($r = .209$, $p < .05$), A3biçimOSU ($r = .245$, $p < .05$) arasında pozitif ilişki saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada anadili Türkçe olan normal işitmeye sahip 6-8 yaş (72-83ay ve 84-95 ay) arası çocukların dil becerilerinin öyküleme yoluyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmamızda çocukların alıcı dil ve ifade edici dil ve dil becerilerinin öyküleme yoluyla değerlendirilmesi ile gelişimsel ölçütler olan Ortalama Sözce Uzunluğu (OSU), Farklı Sözcük Sayısı (FSÖZS) ve Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS) ele alınmıştır. Ayrıca bu yaş dönemlerindeki çocukların yaş, cinsiyet, anne eğitim durumu gibi demografik özellikleri ile alıcı dil ve ifade edici dil, OSU, FSÖZS ve TSÖZS ile arasındaki ilişki incelenmiştir. İzleyen bölümde çocukların yaş, cinsiyet, anne eğitim düzeyine göre dil becerileri arasındaki farklılıklar ve demografik değişkenler ile alıcı ve ifade edici dil, OSU, FSÖZS ve TSÖZS ile arasındaki ilişki literatür ile birlikte ele alınmıştır.

Çocukların Yaş Gruplarına Göre Dil Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Çalışmamızda 72-83 ay ve 84-95 ay grubundaki çocukların ifade edici dil puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu, alıcı dil standart puanları ve çocukların öykülerinden elde

edilen OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Araştırma sonuçlarımıza benzer şekilde Topbaş ve diğerleri (2004) yaptıkları çalışmada 4,5,6 yaş grubunun yaş arttıkça alıcı dil puanlarının arttığını, 5 yaş grubundaki çocukların ifade edici dil puanlarının 4 ve 6 yaşa göre daha iyi olduğunu vurgulamıştır. Diğer bir çalışmada da okul öncesi dönemdeki üstün yetenekli 61-72 ve 73-77 ay yaş arası çocuklarda çocukların alıcı dil düzeylerinin yaşla beraber arttığını ama ifade edici dil düzeylerinin 61-72 ay yaş arası çocuklarda 73-77 ay yaş arası çocuklardan daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Sarahlı, Er ve Deniz 2017). Develi ve Orbay (2002) da çocukların anaokula gitme yaşının erken olmasıyla beraber dil becerilerinin de o oranda arttığını bildirmiştir.

Çocukların Cinsiyetine Göre Dil Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Çalışmamızdaki 72-83 ay yaş ve 84-95 ay yaş arasındaki çocuklarının her iki yaş grubunda kızların alıcı ve ifade edici dil ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu, aradaki farkın 72-83 ay çocuklarda ifade edici dilde, 84-95 ay arası çocuklarda alıcı dilde anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca çocukların öykülerinin OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanlarının her iki yaş grubunda da cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Literatürde çocukların dil becerilerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik farklı çalışma sonuçları bulunmaktadır. Araştırmamızdaki alıcı ve ifade edici dil sonucunu destekler nitelikte Bayhan ve Artan (2004), dilin yoğunlaştığının belirlendiği sol hemisferin kızlarda erkeklerden daha erken dönemde geliştiğini; Yıldız Bıçakçı ve Aral (2009) genellikle kız çocukların dil gelişimlerinin erkek çocuklardan daha ileride olduğuna dikkat çekmişlerdir. Aydoğan ve Koçak (2003), tarafından özel ve devlet okullarına devam eden 204 çocukla ile yapılan bir çalışmada çocukların dil gelişimini etkileyen faktörler incelenmiş ve kız çocuklarının erkek çocuklarına göre dil gelişiminin her iki grupta da daha iyi olduğu belirtilmiştir. Çalışmamızın farklı olarak Taner ve Başal (2003), ilkokul birinci sınıfa giden 100 çocuğun dil gelişimlerini cinsiyetlerine göre incelemiş ve erkek öğrencilerin dil gelişimlerinin kız öğrencilere göre daha iyi olduğunu, Taner ve Başal (2005) da okul öncesi eğitim alan ve almayan 120 kız ve 120 erkek ile yaptığı çalışmada erkek çocukların dil becerilerinin kızlara göre daha iyi olduğunu bulmuşlardır. Diğer bir çalışmada İpek (2006), ilkokul öğrencilerinin sözcük dağarcığını cinsiyete göre incelemiş ve cinsiyetin sözcük dağarcığı için belirleyici olmadığı sonucuna ulaşmıştır. İpek (2006) çalışmasının bulguları, çalışmamızdaki OSU, FSÖZS, TSÖZS sayısı bulgusunu destekler niteliktedir.

Çocukların Anne Eğitim Seviyesine Göre Dil Becerileri Arasındaki Farklılıklar

Anne eğitim seviyesine göre 72-83 ay arası çocukların alıcı ve ifade edici dil sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, 84-95 ay yaş arası çocuklarda farklılık olmadığı bulunmuştur. Ayrıca her iki yaş grubunda annelerin eğitim seviyesine göre çocukların öykülerinin OSU, FSÖZS ve TSÖZS puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. Çalışmamızın sonucuna benzer şekilde Güler (2004) 215 çocukla yaptığı çalışmada anne eğitim düzeyine göre çocukların alıcı dilin becerileri arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Erdoğan, Şimşek Bekir ve Erdoğan Aras (2005) alt sosyoekonomik bölgelerde 5-6 yaş arasındaki okul öncesi eğitime devam eden 232 çocukla yaptıkları çalışmada anne eğitim düzeyine göre çocukların dil gelişiminin farklılık göstermediğini bildirmişlerdir.

Çocukların Yaş, Anne Eğitim Seviyesi, Receptive Language, Expressive Language, Verbal Language Scores ile MLU, NDW ve TNW Arasındaki İlişki

Çalışmamızda çocukların yaşı ile alıcı dil arasında negatif, A1 biçim OSU arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde Çat Şahin (2009), okul öncesi eğitime devam eden çocukların dil gelişiminin yaşa bağlı olmadığını belirtmiştir. Çalışmamızda anne eğitim düzeyi ile alıcı dil ve ifade edici dil arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Çalışma sonuçlarımızla benzer şekilde Dereli ve Koçak (2005), 5-6 yaş arası ilkokula giden 265 çocukla yaptığı çalışmada, çocukların ifade edici becerileri ile anne eğitim seviyesi arasında anlamlı ilişki tespit etmiştir ve anne eğitim düzeyi arttıkça çocukların dil gelişiminin arttığını vurgulamıştır. Çat Şahin (2009,) okul öncesine giden çocukların dil gelişimi ile anne eğitim seviyesi arasında anlamlı ilişki olduğunu bulmuştur. Çalışmamızda alıcı dil ile A3FSÖZS arasında, ifade edici dil ile A2sözcükOSU, A2biçimOSU, A3sözcükOSU ve A3biçimOSU arasında pozitif

6-8 Yaş Arası Çocukların Dil Becerilerinin Öyküleme Yoluyla Değerlendirilmesi

ilişki bulunmuştur. Çocukların alıcı dil becerileri arttıkça öykülerde kullandıkları farklı sözcük sayılarının arttığı ve ifade edici becerileri arttıkça da çocukların kurdukları cümlelerin uzunluğu (sözcük ve biçim OSU) artmıştır. Moskowitz (1978), çocukların yaşla birlikte sıralı ve anlaşılır cümle kurduklarını, kendilerini daha iyi ifade ettiklerini ve yetişkinlerle olan aradaki farkın azaldığını belirtmiştir. Roth ve Spekman (1986) da çocukların sözcük dağarcığının artmasıyla öyküleme becerilerinin de arttığını akademik gelişime katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Küntay (2002) de yaptığı çalışmada çocukların anlattığı öykülerin yetişkinlerden farklı olduğunu ancak bu farkın yedi yaşla beraber azalmaya başladığını vurgulamıştır.

Sonuç olarak, çocukların öykülerinin yaşla birlikte gelişim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Normal gelişim gösteren çocukların öyküleme yolu ile dil becerilerinin değerlendirilmesi çocukların birbiriyle ve farklı yaş gruplarıyla ya da risk grubundaki çocukları belirleme açısından yapılacak çalışmalara katkı sağlayacaktır.

İleride yapılacak çalışmalara yönelik öneriler:

- Öyküleme becerileri 8;00 yaş üstü olan okul çağı çocuklarda da değerlendirilebilir.
- Çalışmamızda 6;0-8;0 yaşlarındaki i dönem çocukların öyküleri sözcük düzeyinde incelenmiştir. Bu dönem çocukların öyküleri, öykü gramer kuramı yönünden de incelenerek geniş çapta araştırmalar yapılabilir.
- Çocuklara dil gelişimine yönelik uygulanan müdahale programlarının etkililiği öyküleme yoluyla değerlendirilebilir.
- Farklı engel grubunda çocukların dil becerileri öyküleme yoluyla değerlendirilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Ege Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
Karar tarihi= 16.11.2018
Belge sayı numarası= 85553214-050.06.04

Yazarların Katkı Oranı

Makalenin hazırlanmasında 1. yazar %60, 2. yazar %40 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada çıkar çatışması oluşturacak bir husus yoktur.

Destek ve Teşekkür

Bu çalışma Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından desteklenen SGA-20717 no'lu araştırma projesi kapsamında yürütülmüştür.

Kaynaklar

- Acarlar, F., Miller, J. F., & Johnston, J. R. (2006). *Systematic analysis of language transcripts (SALT), Turkish (Version 9) [Computer Software]*. Language Analysis Lab. University of Wisconsin-Madison. (Distributed by the Turkish Psychological Association).
- Aksu-Koç, A. (1988). Simultaneity in children's narratives: The development of cohesion in discourse. *Studies in Turkish Linguistics*, 55-78.
- Aydoğan, Y. ve Koçak, N. (2003). Okul öncesi çocukların dil gelişimlerine etki eden faktörlerin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 76-81.
- Bayhan, P. S. ve Artan, İ. (2004). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Birgöl, A. E. ve Akyol, A. K. (2018). Türkçe etkinliklerinin anasınıfına devam eden çocukların gelişimlerine etkisinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 709-730.
- Botting, N. (2002). Narrative as a tool for the assessment of linguistic and pragmatic impairments. *Child language teaching and therapy*, 18(1), 1-21.
- Boudreau, D. M. (2007). Narrative abilities in children with language impairments. In R. Paul (Ed.). *Language disorders from a developmental perspective* (pp. 331-356). Mahwah NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Boudreau, D. (2008). Narrative abilities: Advances in research and implications for clinical practice. *Topics in Language Disorders*, 28(2), 99-114.
- Çat Şahin, A. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların dil gelişimi ile annelerin okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Develi, M. ve Orbay, K. (2002). İşlem öncesi dönem çocuklarında sayı kavramının gelişimi üzerine. *Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiri Kitabı*, 969-974.
- Dereli, E. ve Koçak, N. (2005). Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arasındaki çocukların ifade edici dil düzeylerinin bakım tarzı ve anne- baba eğitim düzeyi açısından incelenmesi (Konya ili örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 245-253.
- Dickinson, D. K. ve Smith, M. W. (1994). Long-term effects of preschool teachers' book readings on Low-income children's vocabulary and story comprehension. *International Reading Association*, 29(2), 104-122.
- Dickinson, D. K. ve Tabors, P. O. (2002). Fostering language and literacy in classrooms and homes. *Young Children*, 57(2), 10-18.
- Erdoğan, S., Şimşek-Bekir, H. ve Erdoğan-Aras, A.S. (2005). Alt sosyoekonomik bölgelerde ana sınıfına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların dil gelişim düzeylerine bazı faktörlerin etkisinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 231-246.
- Güler, T. (2004). *48-72 aylar arasındaki Türk çocuklarının alıcı dil yapılarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Griffin, T. M., Hemphill, L., Camp, L. ve Wolf, D. P. (2004). Oral discourse in the preschool years and later literacy skills. *First language*, 24(2), 123-147.
- Hayward, D., Schneider, P. ve Gillam, R. B. (2009). Age and task-related effects on young children's understanding of a complex picture story. *Alberta Journal of Educational Research*, 55(1), 54-72.
- Israel, M., Johnson, C. ve Brooks, P. J. (2000). From states to events: The acquisition of English passive participles. *Cognitive linguistics*, 11(1/2), 103-130.
- Işıtan, S. ve Turan, F. (2014). Çocuklarda dil gelişiminin değerlendirilmesinde bir anlatı analizi yaklaşımı olarak öykü anlatımı. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 13(25), 105-124.
- İpek, N. (2006). *İlköğretim çağı çocuklarında kelime dağarcığı gelişimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- John, S. F., Lui, M. ve Tannock, R. (2003). Children's story retelling and comprehension using a new narrative resource. *Canadian Journal of School Psychology*, 18(1-2), 91-113.
- Jack, F., MacDonald, S., Reese, E. ve Hayne, H. (2009). Maternal reminiscing style during early childhood predicts the age of adolescents' earliest memories. *Child development*, 80(2), 496-505.
- Kemper, S., Vandepute, D., Rice, K., Cheung, H. ve Gubarchuk, J. (1995). Speech adjustments to aging during a referential communication task. *Journal of Language and Social Psychology*, 14(1-2), 40-59.
- Kırcaali-İftar, G. ve Tekin, E. (1997). *Tek denekli araştırma yöntemleri*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

- Küntay, A. C. (2002). Development of the expression of indefiniteness: Presenting new referents in Turkish picture-series stories. *Discourse Processes*, 33(1), 77-101.
- McCabe, A. ve Rollins, P. R. (1994). Assessment of preschool narrative skills. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 3(1), 45-56.
- Moskowitz, B. A. (1978). The acquisition of language. *Scientific American*, 239(5), 92-109.
- Muñoz, M. L., Gillam, R. B., Peña, E. D. ve Gully-Faehnle, A. (2003). Measures of language development in fictional narratives of Latino children. *Language Speech and Hearing Services in Schools*, 43, 332-342.
- O'neill, D. K., Pearce, M. J. ve Pick, J. L. (2004). Preschool children's narratives and performance on the Peabody Individualized Achievement Test-Revised: Evidence of a relation between early narrative and later mathematical ability. *First Language*, 24(2), 149-183.
- Özcan, M. (2005). *The emergence of temporal elements in narrative units produced by children from 3 to 9 plus 13* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Paul, R. ve Smith, R. L. (1993). Narrative skills in 4-year-olds with normal, impaired, and late-developing language. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 36(3), 592-598.
- Paul, R. (2002). *Introduction to clinical methods in communication disorders*. Baltimore: Paul. H. Brookes, Publishing Co, Inc.
- Piştav Akmeşe, P. (2015). Çocuklarda Öykülemenin Gelişimi ve Dilin Değerlendirilmesinde Kullanımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 3(16), 293-305. DOI:<https://doi.org/10.1501/Ozlegt>.
- Renz, K., Lorch, E. P., Milich, R., Lemberger, C., Bodner, A. ve Welsh, R. (2003). On-line story representation in boys with attention deficit hyperactivity disorder. *Journal of abnormal child psychology*, 31(1), 93-104. DOI:10.1023/A:1021777417160
- Roth, F. P. ve Spekman, N. J. (1986). Narrative discourse: Spontaneously generated stories of learning-disabled and normally achieving students. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 51(1), 8-23.
- Salaway, J. (2008). Efficacy of a Direct Instruction Approach to Promote Early Learning (Unpublished doctoral dissertation, Duquesne University). Retrieved from <https://dsc.duq.edu/etd/1140>
- Sarahlı, A.G., Er, S. ve Deniz, Z. K. (2017). Okul öncesi dönemdeki üstün yetenekli çocukların dil gelişimlerinin analizi. *Yaşadıkça Eğitim*, 31(1), 1-20.
- Schneider, P., Dubé, R.V. ve Hayward, D. (2005). *The Edmonton Narrative Norms Instrument*. Retrieved from *University of Alberta Faculty of Rehabilitation Medicine*. Retrieved from <http://rehabmed.ualberta.ca/spa/enni>
- Schneider, P., Hayward, D. ve Dube, R.V. (2006). Storyretelling from pictures using the Edmonton Narrative Norms Instrument. *Journal of Speech Pathology and Audiology*, 30(4), 224-238.
- Shiel, G., Cregan, Á., McGough, A. ve Archer, P. (2012). *Oral language in early childhood and primary education (3-8 years)*. Dublin: National Council for Curriculum and Assessment.
- Shapiro, L. R. ve Hudson, J. A. (1991). Tell me a make-believe story: Coherence and cohesion in young children's picture-elicited narratives. *Developmental psychology*, 27(6), 960-974.
- Soares, A. D., Goulart, B. N. G. D. ve Chiari, B. M. (2010). Narrative competence among hearing-impaired and normal-hearing children: analytical cross-sectional study. *Sao Paulo Medical Journal*, 128(5), 284-288.
- Stadler, M. A. ve Ward, G. C. (2005). Supporting the narrative development of young children. *Early Childhood Education Journal*, 33(2), 73-80. DOI: 10.1007/s10643-005-0024-4.
- Şen, S., Çiçekler, C. Y. ve Yılmaz, R. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam Eden ve etmeyen 5-6 yaş çocukların üstdil becerilerinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 37-54.
- Taner, M. ve Başal, H. A. (2005). Farklı sosyoekonomik düzeylerde okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 395-420.

- Topbaş, S., Bestoy, U., Demirpehlivan, B., Sezer, E., Kılıç, M. A. ve Deniz, M. (2004). Gaziantep ilinde yaşayan 5:0-8:0 yaş çocuklarının dil gelişimlerinde sesbilgisel işlemlerin incelenmesi. 2. *Ulusal Dil ve Konuşma Bozuklukları Kongresi Bildiri Kitabı*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Topbaş, S. ve Güven, S. (2013). TEDİL-Türkçe erken dil gelişim testi (TELD-3:T test of early language development-third edition: Turkish) kullanım kılavuzu. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uchikoshi, Y. (2005). Narrative development in bilingual kindergarteners: Can Arthur help?. *Developmental psychology*, 41(3), 464.
- Yıldız Bıçakçı, M. ve Aral, N. (2009). Dil gelişimi. N. Aral ve T. Duman (Ed.), *Eğitim psikolojisi* içinde (ss. 115-130). İstanbul: Kriter Kitabevi.
- Wagner, C. R., Nettelblatt, U., Sahlén, B. ve Nilholm, C. (2000). Conversation versus narration in pre-school children with language impairment. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 35(1), 83-93.

Extended Abstract

Introduction

Children's language development improves in the first five years of life, starting from their first word until they form meaningful conversations. Children often use narrative during the process of speaking to share their ideas and experiences (Boudreau, 2008).

Narrative skills show that a child can talk about his/her life beyond the usage of grammar. Early narrative skills in children require a high level of language and cognitive skills. Stories are far more than the flow of words and sentences. Storytelling requires the use of complex and consistent linguistic structures. In order to create a coherent linguistic structure, expressions that link the characters and events must be used in the narration (Paul & Smith, 1993; Shiel, Cregan, McGough, & Archer, 2012; Uchikoshi, 2005). In an examination of related literature, Stadler and Ward (2005) emphasized the importance of early storytelling by asserting that stories require more complex language than everyday language. Using relevant words, pronouns, and conjunctions in the story increases pre-reading language usage and facilitates the transition from oral to written language form.

In recent years, the narrative has become a common feature of clinical evaluation and intervention. The narrative analysis provides worthy insight into how children bring information together regarding language areas. Botting (2002) stated that the use of narration in language evaluation has three theoretical reasons: creating normative data, the relationship between narration and literacy, and dividing communication difficulties into different subgroups.

In the narrative, the child evaluates all aspects of receptive and expressive language. When creating stories that require high-level language usage, children should use words and sentences in accordance with their purposes. The stories that we learn about verbal language skills also facilitate the transition to reading and writing. Thus, it is emphasized that narration supports the academic achievements of school-age children (Schneider, Hayward, & Dube, 2006). The study of McCabe and Rollins (1994) emphasized the importance of evaluating the narrative skills of preschool children in identifying children at risk for learning and literacy difficulties.

Narrative skill plays an important role in the development of communication skills of preschool and primary school children. Since children's stories require more complex language use than the language used every day, they are used to evaluate the expressive language. By evaluating the stories told by children, information about conceptual development, temporal concepts, and cause-effect relationship skills is obtained. This study aimed to evaluate the language skills of Turkish children between the ages of 6-8, through narration.

Method

One hundred children between the ages of 6-8, whose native language is Turkish, participated in the study. In the study, the Turkish Early Language Development Test (TEDIL) was used to evaluate children's receptive and expressive language skills, and The Edmonton Narrative Norms Instrument (ENNI) narrative tool was used to evaluate language skills through narrative. Mean

Length of Utterance (MLU), Number of Different Words (NDW), and Total Number of Words (TNW) were calculated in the data obtained by narrative analysis. Ethics committee approval was received by Ege University Social and Human Scientific Research and Publication Ethics Committee (Date:16.11.2018/Number: 85553214-050.06.04).

Data analysis: Sound recordings obtained from TEDIL and ENNI were analyzed with the Systematic Analysis of Language Transcripts (SALT) language sample analysis program. The quantitative data obtained were analyzed using the SPSS 25.0 program. After the data were found to be normally distributed, general information was given using descriptive statistics. The t-test was used to detect the differences between MLU, NDW, TNW, and TEDIL tests obtained from ENNI by age and gender. The difference between TEDIL and ENNI, MLU, NDW, and TNW was analyzed by one-way analysis of variance (ANOVA). Pearson correlation analysis was performed for the relationship between the age of the child, TEDIL scores and the MLU, NDW, and TNW scores obtained from ENNI, and the level of maternal education.

Result and Discussion

Fifty of the children are between 72-83 months, and fifty are between 84-95 months. Between 72-83 months, the mean of TEDIL recipient language is 103.40 ± 7.98 , the mean of expressive language is 106.48 ± 5.87 ; the mean TEDIL receiving language score of the children between 84-95 months is 102.38 ± 5.74 , the mean expression point is 103.02 ± 5.62 and the verbal language compound point average is 102.7 ± 5.68 . It was found that the difference between the expressive language scores of children in the 72-83 months and 84-95 months group was statistically significant, and the difference between the receptive language standard scores and the MLU, NDW, and TNW scores obtained from the children's narrative was not statistically significant. When TEDIL test scores were compared according to gender, it was found that the mean of the girls' receptive and expressive language was higher than that of the boys. In addition, a positive correlation was found between the recipient language score and expressive language score, and A3 NDW. A positive relationship was detected between the expressive language score and A2MLU, A3MLU. The maternal education of children aged 72-83 months was found to be statistically significant compared to those who are above primary school university ($p > .05$).

It was concluded that children's stories develop with age. Assessment of children's language skills with normal development through the narrative is important to contribute to the studies to determine children with both the same age groups and with different age groups as well as risk groups.